

Záměr
na vyhlášení zvláště chráněného území

ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.
o ochraně přírody a krajiny v platném znění
a § 10 vyhlášky č. 45/2018 Sb.

přírodní památka

Jindřichova skála

1. Název zvláště chráněného území:

Jindřichova skála

2. Návrh kategorie ochrany zvláště chráněného území:

přírodní památka – dále jen “PP” (ve smyslu § 36 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění – dále jen “zákon”)

3. Předměty ochrany a jejich popis:

3.1 Souhrnná charakteristika předmětů ochrany:

Silikátové sutě, skály a skalnaté výchozy slepenců s typickými geomorfologickými důsledky mrazového zvětrávání v minulosti a na ně vázané ekosystémy, kterými jsou štěrbínová vegetace silikátových skal a drolin a boreokontinentální bory.

3.2 Popis předmětů ochrany:

A. ekosystémy

název ekosystému	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
L8.1 B Boreokontinentální bory, ostatní porosty	51	Bory vyskytující se na skalních útvech špatně zvětrávajících a minerálně slabších silikátových hornin. Na lokalitě se vyskytují po obvodu skály a kamenného moře. Charakteristické jsou dobře vyvinutou věkovou a prostorovou strukturou. Dřevinná skladba je dosti pozměněná ve prospěch smrku a nepůvodního modřínu. Diagnostické druhy (BO, DBZ a BR) jsou zastoupeny méně než z poloviny.
S1.2 Štěrbínová vegetace silikátových skal a drolin	15	Společenstva vyvinutá na výchozech silikátových hornin, skalách a otevřených sutích, s dominancí mechorostů a lišejníků. Konkrétně je zde zjištěn výskyt 8 druhů ohrožených druhů lišejníků. Jejich substrátem jsou převážně kamenné bloky, méně pak dřeviny (duby, břízy).

B. útvary neživé přírody

útvár	geologická charakteristika	popis útvaru
Jindřichova skála s kamenným mořem u paty	nejtypičtěji vyvinutý mrazový srub ve slepencích kambria příbramsko-jinecké pánve ve Středních Brdech; slepence chumavské chumavsko-baštinského souvrství	subhorizontální až mírně ukloněné výchozy slepenců chumavských se na čele až 21 m vysokého mrazového srubu oddělují v mohutných pilířích a vytvářejí nezalesněné kamenné moře s bloky o největším rozměru až do 6 m, s objemem do 20 m ³

4. Cíl ochrany:

Cílem ochrany je zachování stávajícího mrazového srubu, kamenného moře a dalších výchozů slepenců bez zásahu člověka do těchto morfologických prvků a zachování na nich vyvinutých společenstev (viz výše). V případě borových porostů potom postupná přeměna druhové skladby ve prospěch přirozené druhové skladby (navýšení podílu DB, BO, BŘ).

5. Základní ochranné podmínky:

Základní ochranné podmínky přírodních památek jsou stanoveny v § 36 odst. 2 zákona.

6. Návrh bližších ochranných podmínek:

V souladu s ustanovením § 36 odst. 1 zákona se navrhuje, aby na území nově navržené PP bylo možno jen se souhlasem orgánu ochrany přírody provádět tyto činnosti a zásahy:

- a) povolovat a provádět změny druhů pozemků a způsobů jejich využití,
- b) provádět stavební činnost nebo terénní úpravy (vč. provozního zpevňování lesních svážnic, technologických linek a lesních stezek a pěšin),
- c) těžit nerosty, horniny a provádět geologické práce spojené se zásahem do území,
- d) sbírat či odchyťovat rostliny a živočichy, kromě výkonu práva myslivosti či sběru lesních plodů,
- e) umisťovat myslivecká zařízení sloužící k příkrmování zvěře, deponovat krmení pro zvěř a provádět její příkrmování,
- f) používat chemické prostředky a hnojiva.
- g) vstupovat mimo pěší, cyklistické, jezdecké, běžecké a jiné obdobné tratě, trasy a stezky vymezené se souhlasem orgánu ochrany přírody v souladu s ustanovením § 3 odst. 1 písm. g) nařízení vlády č. 292/2015 Sb. o Chráněné krajinné oblasti Brdy, s výjimkou vlastníků a nájemců pozemků, osob zajišťujících lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu, a zaměstnanců orgánů státní správy, při výkonu této činnosti

7. Vymezení ochranného pásma:

Pro zvláště chráněné území se nenavrhuje vyhlášovat ochranné pásmo. K zabezpečení zvláště chráněného území před rušivými vlivy je v souladu s § 37 navrhováno ochranné pásmo ze zákona, tedy spojitě po obvodu přírodní památky do vzdálenosti 50 m od hranic.

8. Územně správní zařazení území:

PP:

kraj:	Středočeský
okres:	Beroun
obec s rozšířenou působností:	Hořovice
obec s pověřeným obecním úřadem:	Hořovice
obec:	Malá Víska
katastrální území:	Malá Víska v Brdech

OP PP:

kraj:	Středočeský
okres:	Beroun
obec s rozšířenou působností:	Hořovice
obec s pověřeným obecním úřadem:	Hořovice
obec:	Malá Víska
katastrální území:	Malá Víska v Brdech

9. Přehled katastrálních území a parcelních čísel pozemků dotčených záměrem PP a OP PP:**PP:**

Katastrální území: 930342 Malá Víska v Brdech

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m²)
149		lesní pozemek	les jiný než hospodářský	4	261761	52758
Celkem						52758

OP PP:

Katastrální území: 930342 Malá Víska v Brdech

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m2)	Výměra parcely v OP (m2)
148		lesní pozemek	les jiný než hospodářský	4	158565	7803
149		lesní pozemek	les jiný než hospodářský	4	261761	54363
150		lesní pozemek	les jiný než hospodářský	4	101673	5376
Celkem						67542

10. Předpokládaná výměra zvláště chráněného území:PP: 5,3 haOP PP: 6,8 ha

* Výměry částí parcel zasahujících do PP a jeho ochranného pásma byly orientačně stanoveny v prostředí GIS pomocí funkce Clip, a to na podkladu katastrálních mapy.

11. Odůvodnění záměru:

11.1. Historie ochrany území:

Jindřichova skála byla na počátku dvacátého století vyhledávanou turistickou lokalitou. V té době bylo na vrcholu skály zřízeno vlastníkem litinové zábradlí, což se datuje do roku 1910. Lokalita byla navštěvována i později za existence vojenského újezdu Brdy, přestože zde byl od 50. let 20. století oficiální zákaz vstupu. Od 80. let je zde přes uvedený zákaz vstupu dokonce provozována horolezecká činnost. Nutno podotknout, že k horolezeckému výcviku byla skalní stěna využívána i armádou. Pro vojenské účely byly pravděpodobně osazeny i trvalé jistící prvky (nerezové borháky) do skalní stěny. Výše uvedená dlouhodobá regulace vstupu samozřejmě nijak nesouvisela s ochranou přírody, přestože k ochraně lokality z tohoto pohledu určitě přispěla. V souvislosti se zřízením CHKO Brdy nařízením vlády č. 292/2015 Sb. se lokalitě dostalo první ochrany podle zákona o ochraně přírody a krajiny, a to konkrétně od 1. 1. 2016. Jindřichova skála byla zařazena do II. zóny CHKO Brdy. Tímto aktem došlo k zpřístupnění lokality pro veřejnost, zároveň však v souvislosti s bližšími ochrannými podmínkami k regulaci horolezecké činnosti.

11.2. Hlavní důvody zpracování záměru na vyhlášení PP:

Jindřichova skála představuje nejvyšší mrazový srub v rámci slepenců brdského kambria Středních Brd (necelých 21 m výšky v nejvyšším bodě) se všemi typickými znaky jak samotné horniny, její litologie, lavicovitě vrstevnatosti a rozpukání, tak i jevů, které vedou k oddělování skalních pilířů na čele mrazového srubu a jejich následnému řícení, se vznikem plošně rozsáhlého kamenného moře. Pro úplnost je třeba uvést, že se nejedná o nejvyšší skalní stěnu tohoto typu v celém kambriu příbramsko-jinecké pánve. V rámci kambrických slepenců je nejvyšší Vyhlídková skála v PR Žďár u Rokycan s výškou zhruba 35 m, nacházející se ve Žďárských Brdech mimo CHKO Brdy. Nejedná se ani o nejvyšší skalní stěnu Středních Brd, tou je Neřežinská/Mrtnická skála z ordovických kvarcitů, s výškou téměř kolmé skalní stěny 27,5 m. Jindřichova skála ale zaujme možností pozorovat různá stadia oddělování skalních pilířů na čele mrazového srubu ze slepenců kambria jako horniny klíčové pro vznik Středních Brd, dále plošně rozsáhlým kamenným mořem (nezalesněná část cca 125 × 40 m, zalesněná mnohem větší) vytvořeným z mimořádně velkých bloků horniny. Na základě výše uvedeného je zřejmé, že geomorfologický útvar sám o sobě naplňuje důvody pro vyhlášení přírodní památkou, které jsou uvedeny v § 36 odst. 1 zákona. Jedná se o geomorfologický útvar s nesporným regionálním významem. K tomu přistupují navíc rostlinná společenstva, která jsou v lokalitě vyvinuta. Ať už se jedná o štěrbínovou vegetaci silikátových skal a drolin s recentním výskytem 8 ohrožených druhů lišejníků nebo o biotop boreokontinentálního boru, který nemá sice optimální dřevinnou skladbu, ale je hodnotný s ohledem na prostorovou a věkovou strukturu.

11.3. K názvu zvláště chráněného území:

Název Jindřichova skála odpovídá názvu skalního útvaru, který je hlavním předmětem ochrany. Stávající jméno dostala skála (dříve označovaná také jako Vísecká) a upravená vyhlídka na jejím temeni v době, kdy hořovické panství vlastnil Jindřich (Heinrich), čtvrtý kníže z Hanau a na Hořovicích (* 8. 12. 1842 zámek Wilhelmshöhe, Kassel, Německo – † 15. 7. 1917 Praha; panství vládl v letech 1905 – 1917). Ředitel hořovického panství Johann (Jan) Liebus (narozen 1885 v nedaleké Malé Vísce) nechal v roce 1910 zřídit na vrcholu skály upravenou vyhlídku s litinovým zábradlím z komárovské litiny a osadit litinovou tabulku s nápisem „Heinrich-Fels“ (Jindřichova skála).

11.4. Ke kategorii ochrany zvláště chráněného území:

Zvláště chráněné území je navrhováno v kategorii přírodní památka. Jak je již výše uvedeno, jedná se nesporně o přírodní útvar s regionálním významem, na kterém lze demonstrovat geologický a geomorfologický vývoj Středních Brd, a který navíc hostí ohrožené druhy lišejníků.

11.5. K předmětům ochrany:

Předměty ochrany jsou navrhovány tak, aby zahrnovaly hlavní přírodní hodnoty a biotopy skalního útvaru Jindřichovy skály. Jedná se především o vyvinuté geomorfologické útvary (skalní výchozy, mrazový srub a kamenné moře), jejichž unikátnost je popsána výše a dále pak na ně vázané přírodní biotopy bory a šterbinová vegetace silikátových skal a drolin. O těch je rovněž pojednáno podrobněji výše v záměru a jeho odůvodnění. Pro úplnost uvádíme níže výčet ohrožených druhů lišejníků, které se na lokalitě nacházejí.

název druhu	stupeň ohrožení dle červeného seznamu*	popis biotopu druhu (substrát)
biatora bílá (<i>Biatora veteranorum</i>)	EN	tlející dřevo
vousatec hnědavý (<i>Bryoria fuscescens</i>)	VU	kameny v suti, bříza bělokorá
kališenka roztroušená (<i>Calicium adpersum</i>)	EN	duh zimní
dutohlávka ztmavlá (<i>Cladonia amaurocraea</i>)	EN	vzácně na půdě v suti
dutohlávka brvitá (<i>Cladonia ciliata</i>)	VU	půda v suti
terčovka moučnatá (<i>Imshaugia aleurites</i>)	VU	kameny v suti
terčovka smoločerná (<i>Melanelia stygia</i>)	VU	kameny v suti
provazovka tlustvousá (<i>Usnea dasypoga</i>)	VU	bříza bělokorá

* Červený seznam lišejníků ČR (Liška J. & Palice Z., 2010): EN – ohrožený, VU – zranitelný

11.5. K cílům ochrany:

Cíle ochrany jsou formulovány v souladu s ustanoveními § 36 odst. 2 zákona tak, aby bylo zajištěno zachování předmětu ochrany v příznivém stavu.

11.6. K návrhu bližších ochranných podmínek:

Bližší ochranné podmínky PP jsou navrženy v souladu s ustanovením § 44 odst. 3 zákona a jsou nastaveny tak, aby umožnily orgánu ochrany přírody usměrňovat činnosti, které nejsou zcela ošetřeny základními ochrannými podmínkami PP nebo základními a bližšími ochrannými podmínkami CHKO Brdy a mohly by vést k nežádoucím změnám dochovaného stavu přírodního prostředí.

11.7. K jednotlivým bližším ochranným podmínkám:

ad a) provádět změny druhů pozemků a způsobů jejich využití,

Předmět ochrany PP je vázán na stávající druh pozemků; jedná se o lesní pozemek s charakterem ochranného lesa. Proto změna druhu a způsobu využití pozemků znamená potenciální ohrožení předmětu ochrany PP, kterým je zejména uvedený les a v něm vymezené plochy bezlesí (skalní stěna, kamenné moře), a je navrhováno vázat ji na souhlas orgánu ochrany přírody.

ad b) provádět stavební činnost nebo terénní úpravy (vč. provozního zpevňování lesních svážnic, technologických linek a lesních stezek a pěšin),

Území PP je v současné době, s výjimkou historického litinového zábradlí a jednoduché návštěvnické infrastruktury (informační panel) bez staveb, jejich přítomnost by mohla znamenat ohrožení předmětů ochrany, stejně jako výrazné terénní úpravy či tvorba cestní sítě, kterou je zapotřebí sladit s potřebami předmětů ochrany. Ve výčtu činností vázaných na souhlas jsou i případy provozního zpevňování lesních svážnic, technologických linek a lesních stezek a pěšin, které by mohly být problematické s ohledem na použití nepůvodních materiálů.

ad c) těžit nerosty, horniny a provádět geologické práce spojené se zásahem do území,

Stejně jako v případě terénních úprav, tak přítomnost těžeb či provádění geologických prací by mohla narušit celistvost biotopů, mikrolokalit přítomných druhů (zejména pokud jde o společenstva lišejníků) a geomorfologické jevy, které jsou předměty ochrany.

ad d) sbírat či odchytávat rostliny a živočichy, kromě výkonu práva myslivosti a rybářství či sběru lesních plodů,

Přítomné populace rostlin a živočichů by mohly být sběrem či odchycem jedinců ohroženy, zejména pokud jde o populace lišejníků, které jsou uvedeny v červeném seznamu, avšak nejsou předmětem zvláštní druhové ochrany. Z uvedeného regulativu je vyloučen výkon práva myslivosti a sběr lesních plodů, které nejsou shledány jako škodlivé.

ad e) umisťovat myslivecká zařízení sloužící k příkrmování zvěře, deponovat krmení pro zvěř a provádět její příkrmování,

Předmětem ochrany jsou oligotrofní biotopy, a proto je navržena regulace příkrmování zvěře, které, byť bodově, by mohlo zvyšovat obsah živin, ať už se jedná o živiny obsažené ve vlastních krmivech nebo o koncentrovanou defekaci zvířat v místě krmelišť a příkrmovacích zařízení. S příkrmováním, resp. zvýšenou koncentrací zvěře je spojené i riziko zavlečení nepůvodních druhů rostlin v krmivech, nadměrné narušování půdního krytu sešlapem a v neposlední řadě riziko navyšování škod zvěří na lesních porostech, zejména pokud se jedná o okus přirozeného zmlazení. Ve výčtu mysliveckých zařízení naopak nejsou zahrnuta ta, která slouží k lovu (posedy, kazatelny) jelikož regulace zvěře v lokalitě je jednoznačně v zájmu ochrany přírody.

ad f) používat chemické prostředky a hnojiva,

Přítomná společenstva jsou vázána na substráty s nižšími obsahy živin, zejména dusíku a fosforu. Hnojení zvyšuje obsah živin v půdě a tím vytváří podmínky pro rozvoj konkurenčně schopnějších druhů rostlin, které by mohly vést ke změně společenstev. Negativní efekt na přítomné populace by mohly mít rovněž změny chemické rovnováhy způsobené používáním chemických prostředků.

ad g) vstupovat mimo pěší, cyklistické, jezdecké, běžecké a jiné obdobné tratě, trasy a stezky vymezené se souhlasem orgánu ochrany přírody v souladu s ustanovením § 3 odst. 1 písm. g) nařízení vlády č. 292/2015 Sb. o Chráněné krajinné oblasti Brdy, s výjimkou vlastníků a nájemců pozemků, osob zajišťujících lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu, a zaměstnanců orgánů státní správy, při výkonu této činnosti.

Společenstva vzácných saxikolních a terikolních lišejníků v kamenném moři jsou citlivá na sešlap. Ten hrozí při zvýšeném pohybu osob v sutí, zejména v souvislosti s nelegální horolezeckou činností (přístup lezců a jejich doprovodu k patě skály přes kamenné moře). Přestože zákaz vstupu mimo značené turistické trasy je v současnosti ošetřen nařízením opatření obecné povahy Ministerstva obrany, je vhodné jej doplnit zákazem vstupu bez povolení orgánu ochrany přírody.

11.8. K vymezení hranice zvláště chráněného území:

Celá navržená hranice PP kopíruje hranice stávající hranici II. zóny CHKO Brdy, zároveň odpovídá členění jednotek prostorového rozdělení lesa, a to konkrétně kopíruje hranici dílce 259 B lesního hospodářského celku Jince (dále jen „JPRL“). Hranice jsou tak relativně dobře patrné i v terénu. Předmětná JPRL je oproti navazujícím lesním porostům, které jsou tvořeny převážně stejnověkými smrkovými monokulturami s příměsí modřínu, odlišná, protože má bohatší druhovou, věkovou i prostorovou strukturu. Hranice kopírující hranici JPRL je účelná i s ohledem na koordinaci zájmů ochrany přírody a lesní hospodářství. Předmětná JPRL není oficiálně prohlášena za les ochranný, ale tuto funkci prakticky plní.

11.9. K vymezení ochranného pásma:

Vyhlášení ochranného pásma není navrhováno, za dostačující je považováno OP dle § 37 zákona ve vzdálenosti 50 metrů od hranice PP. To zasahuje do okolních lesních porostů s hospodářskými lesy ve III. zóně CHKO. Poskytuje tak dostatečnou ochranu pro vlastní zvláště chráněné území.

Přílohy:

1. Orientační mapa PP Jindřichova skála (Mapa M 1)
2. Katastrální mapa se zákresem PP Jindřichova skála (Mapa M 2)